

Landsmødeudtalelse: SF – i konstruktiv opposition

SF's principper for sit virke og arbejde for retningen i dansk politik og Danmarks rolle i verden, ændrer sig ikke grundlæggende, fordi Danmark har fået en ny regering. Regeringer kommer og går. SF vil med seriøsitet gå til det politiske arbejde og udvikle stærke rød-grønne svar på de udfordringer vores samfund står overfor. SF vil derfor fortsat være Danmarks progressive venstrefløjsparti, der i udgangspunktet altid opsøger muligheden for at forbedre vores samfund. Vi står vagt om de værdier og de principper, som har gjort Danmark til ét af verdens fredeligste, mest lige, mest velstående og mest demokratiske lande. SF vil derfor også være konstruktiv opposition til Danmarks nye regering. Vi vil søge indflydelse, hvor det er meningsfuldt, og hvor vi har reel mulighed for at præge udviklingen positivt. Vi vil tage ansvar og stå fast, også på svære beslutninger, når vi vurderer, at det samlet set bringer Danmark bedre igennem kriser og udfordringer, end hvis SF ikke var med.

Men vi vil være kritisk og skarp opposition, når forslag til problemløsningerne er socialt skæve, ikke er miljø- eller klimamæssigt bæredygtige, bygger på et forkert grundlag, slækker på vigtige ambitioner uden en god grund – eller bryder med gode demokratiske og parlamentariske spilleregler i processen. Det samarbejdende folkestyre skal være baseret på ordentlighed om aftaler, forlig og kompromisser. Det skal hvile på inddragelse af relevante parter og rimelig partshøring, åbenhed og gennemsigtighed i beslutningsprocesserne. Det vil fortsat være udgangspunktet for SF's politiske arbejde og den standard, vi vil have for samarbejde. Det fortjener Danmark, og det fortjener vores demokrati.

SF anerkender, at Danmark er udfordret på en lang række områder. Hver dag afdækkes mangler og problemer i det danske samfund: Mangel på uddannet personale og arbejdsglæde i vores velfærd. Udfordringer med retssikkerheden i et overbelastet domstolsvæsen og en trængt kriminalforsorg. Utilstrækkelig indsats til psykisk syge, udsatte og folk med handicap. Nedslidt eller ikke-eksisterende materiel i et forsvar, der døjer med ikke at kunne rekruttere og fastholde – og hvor økonomien sejler. Lærere, der har for lidt tid til den enkelte elev og ikke mindst børn, der forlader skolen uden at kunne læse og regne. Sygeplejersker, der flygter til Norge eller forlader faget, jordemødre, der går ned med stress, pædagoger, der hver dag synes de svigter børnene. Listen er lang.

Børns og unges mistrivsel er en bombe under vores samfund. Det er et symptom på, at farten i vores samfund er blevet for høj. Det gælder både i uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og ikke mindst på de sociale medier. Noget som ikke bare børn og unge, men folk i alle aldre oplever. Det generelle skærmforbrug er også i sig selv en udfordring. Desværre står alt for mange unge og børn alene med problemerne og oplever, at de selv må løse mistrivsel. Presset på særligt børn og unge er steget i takt med, at de bliver målt og vejret i uddannelsessystemet. Samtidig presses de ind i et uddannelsessystem, som fokuserer for ensporet på boglige kundskaber, og hvor alt for mange unge falder fra og ender uden hverken uddannelse eller job. Der er for stort et fokus på at få høje karakterer og for lidt plads til praktiske fag og til at sætte trivsel i højsædet. Det er de grundlæggende betingelser, der skal forbedres i stedet for at vente på, at flere og flere unge dukker op som patienter og udfordrer kapaciteten i psykiatrien.

En anden gruppe unge, der oplever selv at må løse problemerne, er de unge med minoritetsbaggrund, der oplever, at retten til at vælge sin kærlighed, leve efter sin seksualitet og kønsidentitet eller at frigøre sig fra forældrenes religion kan være uoverstigelig pga. negativ social kontrol, trusler eller fysiske overgreb. Samtidig oplever alt for mange unge med minoritetsbaggrund stadig, at ringe vilkår, rigide regler og fordomme spænder ben for deres mulighed for at blive en naturlig del af det danske fællesskab og bidrage positivt hertil.

Bag, over og under disse – og en lang række andre problemer – ligger den altoverskyggende trussel, nemlig den klima-, natur- og biodiversitetskrise, som er Danmarks og verdens hovedudfordring.

Klimaforandringerne ses tydeligere år for år, mens verdens udledninger af drivhusgasser fortsat ikke er faldende. Store grupper af dyr, planter og svampe er i massiv tilbagegang. Kloden er kort og godt bragt i ubalance. SF er fortsat klar til at levere socialistiske og bæredygtige løsninger på disse udfordringer.

SF vil sikre løsninger for mindre ulighed, høj beskæftigelse, gode arbejdspladser, gode liv med ro på og en holdbar økonomi, så vi også i fremtiden har råd til velfærd, til en ambitiøs klimaindsats og et dansk forsvar i utrygge tider. SF insisterer på, at der kan være flere meningsfulde veje til de mål.

SF er afklaret om, at det vil kræve noget mere og ekstra af borgerne i Danmark i en periode. Ikke desto mindre både kan og skal udgangspunktet selvfølgelig være funderet i rimelighed, ordentlighed og fairness: At store indgreb involverer befolkningen rettidigt. At omfattende beslutninger om det danske arbejdsmarked inddrager arbejdsmarkedets parter. At man ikke lader dem, der har mindst, betale uforholdsmæssigt mere, end dem som i forvejen har mest. At man ikke sænker skatten med milliarder, mens der er brug for flere penge til velfærd. Der skal være en rimelig balance.

SF vil i de kommende år fokusere kræfterne om følgende:

SF vil gennem uddannelse, faglighed, løn og arbejdsvilkår sikre arbejdskraft, der kan imødekomme behovene i vores velfærd for i årene fremover – i daginstitutioner, på skoler og uddannelsesinstitutioner, på sygehusene, i handicap- og ældresektoren, psykiatrien og i de sociale tilbud. Vi ønsker et mere rummeligt arbejdsmarked for de mange unge, handicappede, indvandrere og andre, der har svært ved at finde sig til rette.

Vi skal have sat langt mere fart på den grønne omstilling, så Danmark reelt bliver et grønt foregangsland og et grønt fyrtårn i Europa. SF vil arbejde for at Danmark får en aktiv grøn erhvervs politik, der gør grøn omstilling og bæredygtige investeringer til et strategisk hovedmål for økonomiske og erhvervspolitiske tiltag. Der skal etableres meget mere grøn energi, så der hurtigere kommer et overskud af den grønne strøm, og vi skal have den sorte energi ud af varmforsyningen. Samtidig skal den sparsomme grønne energi bruges klogt. Energieffektive løsninger er nødvendige for at nå vores klimamål, sikre energiuafhængighed, mindske energifattigdom og sikre sundt indeklima. Vi skal sætte et ambitiøst nationalt mål og en national strategi for energieffektivitet og stille skrapere klimakrav til nybyggeri og byggematerialer. For at nå klimamålene skal der også ske en gennemgribende grøn omstilling af transporten og af landbruget. SF vil arbejde for forbedret kollektiv transport og bedre vilkår for cyklister og gående samt for mere overflytning fra biler, samt et stop for nysalg af fossile person- og lastbiler. Landbruget også omfattes af en høj og mere ensartet klimagasafgift.

SF vil sikre rent drikkevand, mere plads til naturen, mere biodiversitet og beskytte vores vandmiljø. Vi skal af med de kemikalier, som gør skade på sundheden og naturen. Kemikalier skal undersøges grundigt og beslægtede stoffer som fx PFAS-stoffer skal reguleres i grupper, så industrien ikke blot kan skifte til et nyt lignende stof, der er dårligere undersøgt. Vi skal sikre rent drikkevand ved bl.a. at beskytte af grundvandsdannende områder og udledninger til vandmiljøet skal reguleres strammere.

SF vil sikre, at flexicuritymodellen, der har gjort Danmark rig, ikke undermineres men udbygges. SF vil øge fradraget for medlemskab af overenskomstbærende fagforeninger der mindst tegner overenskomst for mindst 25% af medlemmerne, samt fjerne fradraget fra resten. SF derudover vil arbejde for ordentlig dagpengedækning for alle generationer. Falske selvstændige, nultimeskontrakter og andre trusler mod det organiserede arbejdsmarked skal stoppes. Samtidig skal det være en selvfølge, at man kan få ro, når man er syg, i stedet for at bruge sin energi på bureaukratiske regler. I dag er det en ret, som kun de økonomisk allerbedst stillede har. Det samme gælder muligheden for at gå på pension, inden man er slidt helt ned,

hvor dem med de bedste indkomster kan gå, når de har lyst, mens de med lavere indkomster har ringere vilkår. Det er ikke fair. SF vil fortsat arbejde for et retfærdigt pensionssystem.

SF vil styrke det danske forsvar. Rigsfællesskabets sikkerhed skal styrkes både militært og digitalt. SF mener, at indkøb af materiel og lignende skal baseres på de værdier, vi også i andre henseender efterstræber og efterlever, og som det er formålet med vores forsvar at kæmpe for at bevare. Det er kontraproduktivt at bekæmpe ét undertrykkende regime ved at støtte et andet, og vi vil derfor tilstræbe at undgå indkøb af våben fra lande, der undertrykker egen eller andres befolkning. Vi skal styrke og udbygge alliancerne med ligesindede, liberale demokratier i verden, i Norden, i NATO og i EU. Forsvaret skal have ryddet op i sin økonomistyring og sin indkøbspolitik, kvinders ligestilling i forsvaret skal sikres, og rekruttering og fastholdelse til det danske forsvar skal opprioriteres. SF lægger vægt på en styrkelse af det danske NATO-bidrag i Arktis, i Østersøen og ikke mindst digitalt. Cybersikkerhed i et af verdens mest digitaliserede samfund er afgørende. Territorielt og digitalt forsvar skal i fremtiden være fokus.

SF arbejder for fred og fredelige løsninger, og for at Danmark i højere grad internationalt sætter ind med konfliktløsning, krigsforebyggende diplomati og mægling. Danmark og EU skal, hvor det globalt set er mest nødvendigt, arbejde for forbedringer på klima, humanitær genopbygning, infrastruktur, uddannelse og demokrati – med særlig fokus på Afrika – også med henblik på at genopbygge den tillid til de europæiske lande, som vi under Ukraine-krisen har oplevet som fraværende. I forlængelse af dette vil SF arbejde for at udviklingsbistanden styrkes.

SF vil sikre, at vi får løst den voksende mistrivsel og skolevægring blandt mange unge og børn. De mange, som lider af psykiske lidelser, skal hjælpes hurtigere og bedre. Vi skal skabe rammer for børne- og ungdomslivet, som fremmer selvtillid, gå-på-mod og ro – og hvor der samtidig er plads til den tristhed og usikkerhed i tilværelsen, som også er en del af livet i perioder.

SF vil sikre, at vores uddannelser skaber dygtige, nysgerrige, kreative og grundige børn og unge, som trives. Det forudsætter tid til fordybelse, en overskuelig længde på skoledagen og tid til at underviserne kan opbygge gode relationer. SF er ikke afvisende overfor at se på prioriteringer og dimensioneringer, vilkår og behov for at sikre, at fremtidens unge uddannes til at løse fremtidens udfordringer indenfor den grønne omstilling og velfærdssamfundet. Her er det centralt for SF, at flere unge får en god uddannelse med udsigt til beskæftigelse og selvforsørgelse i fremtiden. Vi vil derfor sikre bedre vejledning, livslang læring og mere fleksibilitet i systemet, så flere lander det rette sted i deres eget tempo. SF vil stå vagt om SU'en, som en kerneydelse i den universelle velfærd, der fremmer social mobilitet samt medvirker til at give studerende ro omkring deres studie.

En høj grad af lighed er fundamentalt for Danmark. Lige muligheder for alle styrker ikke alene den enkelte – det styrker også samfundet, når så mange som muligt kan realisere deres potentialer. Fattigdom, ulighed og begrænsede muligheder er fortsat de faktorer, der er mest ødelæggende for tilværelsen for de berørte – men det undergraver også sammenhængskraften, tilliden og fællesskabet i vores samfund. Ingen skal eller behøver være ens – men lighed i muligheder for at forfølge egne mål og realisere evner og behov styrkes, når ligheden er høj. Derfor arbejder SF fortsat for at begrænse fattigdom, afskaffe brugerbetaling på sundhed og styrke lige muligheder bl.a. ved at styrke de offentlige uddannelses- og velfærdstilbud samt regulering af de private alternativer. Den øgede ulighed, hvor de absolut rigeste ejer og råder over en stadig større andel af værdierne må også afbødes gennem ændringer i beskatning. SF ønsker at gøre op med stadigt mere ulighedsskabende boligmarked. De blandede boligområder skal fremmes og der skal bygges billige almene boliger i hele landet. Samtidig er der brug for en mere retfærdig og gennemsigtig måde til at beskatte de store gevinster ved salg af bolig og at et boliglån ikke afhænger af postnummeret.

SF vil fortsat stå hårdt på, at verdslige, demokratiske værdier er fundamentale for det danske samfund. Vi vil sikre, at ytringsfrihed er en fundamental demokratisk ret, som har forrang for religion. Det betyder så også, at religion, kultur og tradition aldrig kan få forrang for den individuelle frihed og de individuelle rettigheder, som det danske demokrati omfatter borgerne med. Derfor kæmper vi imod, når nogle kvinder oplever at blive forhindret i skilsmisse af den lokale imam, eller når borgere udsættes for anden religiøs eller social kontrol. Integration er en gensidig forpligtelse. Alle har en forpligtelse til at indgå i samfundslivet gennem arbejde, uddannelse og aktivt medborgerskab i øvrigt, og dermed bidrage til fællesskabet og opretholdelsen af velfærdssamfundet ud fra den enkeltes forudsætning. SF vil utrætteligt arbejde for, at dansk lovgivning og retssikkerhed gælder for alle borgere – også dem med minoritetsbaggrund – så der ikke i fremtiden skal være parallelle systemer, der knægter individets rettigheder som borger i Danmark. Samtidig vil SF kæmpe for at diskrimination, racisme og andre former for ondsindet forskelsbehandling skal stoppes i det danske samfund. Reglerne for erhvervelse af statsborgerskab skal være rimelige og transparente. Unge, der er født og opvokset i Danmark skal i udgangspunktet tildeles statsborgerskab, når de fylder 18 år. Vi skal værne om vores fælles velfærdssamfund; der skal ikke skabes parallelle samfund.

SF vil fortsat kæmpe for, at vores offentlige sundhedssystem og ældrepleje har en kvalitet, som alle danskere kan have tillid til, og som medarbejderne trives i, samt at borgerne oplever en sammenhængende indsats og lige adgang til sundhed. Men begge sektorer er udfordret, for det er svært at rekruttere og fastholde velfærdsuddannet personale. Den demografiske udvikling øger allerede nu behovet for behandling. Der er et stort og presserende behov for at sikre ligeløn, mere indflydelse på egen arbejdstid og gode arbejdsforhold for ansatte på velfærdsområderne, fordi en voksende private konkurrence på området dræner arbejdskraften. Sundhedstilbud i både kommunerne og på sygehusene skal styrkes og behandlingsgaranti differentieres for ikke-livstruende sygdomme. Det er vigtigt at sikre ro i hjemmeplejen – med faste teams, kontinuitet og kvalitet i indsatserne. Mere og mere brugerbetaling på sundhedsområderne øger uligheden i sundhed. Det er et paradoks, for forebyggelse og den rette behandling i tide er afgørende for, at udgiften holdes nede og livskvaliteten oppe. Endelig står vi også overfor en ekstraordinær vigtig opgave med at få løftet psykiatrien, der efter årtiers manglende prioritering er meget presset. Vi skal arbejde for at styrke den langsigtede psykiatriplan og være partiet, der arbejder for at sætte psykiatrien højt på sundhedspolitiske dagsordenen.

Den kommunale velfærd er klemmt. Det betyder nedskæringer i den grundlæggende velfærd og udfordringer med at finansiere de pålagte opgaver blandt andet det specialiserede socialområde. SF arbejder for, at kommunerne skal gives bedre økonomiske muligheder for at løfte de mange velfærdsopgaver, som de har ansvaret for og at budgetloven lempes.

SF's opgave i den igangværende valgperiode bliver at kæmpe videre for sociale og grønne fremskridt og at præsentere venstreorienterede svar på de mange og store udfordringer.

Vi vil komme med bud på, hvad Danmark skal leve af i fremtiden. Vi skal have vendt bøtten, så vores børn og unge trives. I fremtiden skal vi kunne give flere lyst til at tage en erhvervsuddannelse og arbejde med den grønne omstilling eller tage en velfærdsuddannelse og yde velfærd i den offentlige sektor. Vi skal fremme en grøn erhvervs politik og fremtidssikre dansk landbrug gennem en grøn omstilling. Vi skal sikre, at klimaforbedringer og reelle CO2-reduktioner rent faktisk bliver gjort til virkelighed. Vi skal styrke udviklingen af Rigsfællesskabets forsvar og sikkerhed i en langt mere usikker verden. Vi skal sikre et skarpt fokus på reel integration og reelle muligheder for borgere med anden etnisk baggrund, uden at gå på kompromis i afvisningen af parallelsamfund og negativ social kontrol. Vi skal genrejse velfærden, så vi sikrer, at alle har lige muligheder for at få den hjælp, de har brug for, og så flest mulige kan realisere deres potentialer.